
НАУКОВЕ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ ІНТЕГРУВАННЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР: З ПРАКТИКИ РОБОТИ НН ІНСТИТУТУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗакДУ

Важливе місце в системі роботи вищої школи із забезпечення інтеграції в європейський освітній простір займають фундаментальні і наукові розробки та використання їх результатів. Ці фактори прямо пов'язані з якістю підготовки фахівців вищої школи в умовах євроінтеграційного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми, свідчить, що інтеграції науки і освіти України в європейський освітній простір шляхом впровадження вимог Болонського процесу приділяється значна увага.

Зокрема це передбачають Закон України *«Про вищу освіту»*,¹ *Концепція державної цільової програми «Наука в університетах» на 2008 – 2012 рр.*,² відповідні рішення МОН України,³ *Будапештсько-Віденська Декларація про створення європейського простору вищої освіти*,⁴ *Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Положення про підготовку науково-педагогічних і науко-*

¹ Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua

² Концепція державної програми «Наука в університетах» на 2008-2012 роки: розп. Каб. Мін. України від 28 лип. 2007 р. № 548. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

³ Наказ МОН України № 49 від 23.01.2004р. "Про затвердження Програми дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України на 2004-2005 роки"; наказ МОН України № 48 від 23.01.2004р. "Про проведення педагогічного експерименту з кредитно-модульної системи організації навчального процесу".

⁴ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/main.php?query=newstmp/2010/15_03/1. – Будапештсько-Віденська Декларація про створення Європейського простору вищої освіти.

вих кадрів»,⁵ *План дій на виконання Концепції підготовки магістрів в Україні на 2010–2012 роки*,⁶ значний масив наукових робіт, інших публікацій⁷ та інтернет-джерел.⁸ Значна увага зазначеній проблематиці була приділена на семінарі «Професійні стандарти як основа для побудови Національної рамки кваліфікацій», який відбувся 1 березня 2010 року,⁹ а також на III Міжнародній науково-практичній конференції «Болонський процес очима студентів».¹⁰ Ці проблеми також знайшли відображення в інформаційно-аналітичних матеріалах Міністерства освіти і науки «*Мета реформ у вищій школі – якість і до-*

⁵ Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/newstmp/2010_1/11_03/postanova_kmu_254.pdf. – Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів».

⁶ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/main.php?query=newstmp/2010_1/02_03/5/. – Затверджено план дій на виконання Концепції підготовки магістрів в Україні.

⁷ Див., наприклад: Інформаційно-аналітичні матеріали до засідання підсумкової колегії Міністерства освіти і науки «Мета реформи у вищій школі – якість і доступність освіти»: Мін-во осв. і науки України. – К., 2009; Вакарчук І. Принципи державно-громадського управління освітою: тези виступу міністра на засіданні Співки ректорів України 15 травня 2009 року // Освіта: всеукраїнський громадсько-політичний тижневик. – 2009. – 13-20 трав. – №19-20; Лутовий В.І. Реалізація принципів і пріоритетів Болонського процесу у вищій школі України: час дискусій і час дій // Педагогіка і психологія: вісник АПН України. – 2009. – №1; Лісабонська стратегія як визначальний чинник європейської інтеграції в галузі освіти і науки: збірник наукових статей за матеріалами XVI Міжнародної науково-практичної конференції (Ужгород – Гирляни, 6-9 травня 2008 р.); відпов. ред. М.Полужин; укл.К.Мовчан. – Ужгород: Ліра, 2008. – 304с.; "Вища освіта України і Болонський процес": навч. носіб., За загальною редакцією В.Г.Кременя. Авторський колектив: М.Ф.Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д.Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І.Бабин. – Київ-Тернопіль: Богдан, 2004. – 368 с.; Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 рр.) / За редакцією В.Г. Кременя. Авторський колектив: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин. – Київ-Тернопіль, 2004.

⁸ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/education/higher/bolpr>. – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Докладна інформація про Болонський процес, факти та подробиці, документи та накази Міністерства освіти і науки України.

⁹ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/main.php?query=newstmp/2010_1/04_03/4/. – Відбувся семінар "Професійні стандарти як основа для побудови Національної рамки кваліфікацій".

¹⁰ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/main.php?query=newstmp/2010_1/12_03/2/. – Болонський процес очима студентів: пошук відповідей на актуальні питання вищої освіти.

ступність освіти»,¹¹ наукових працях Д.Табачника,¹² І. Вакарчука,¹³ В.І. Лугового,¹⁴ Ж.В. Таланової¹⁵ та інших.

Актуальність цієї проблеми для України, на наш погляд, зумовлена низкою факторів. Адже у процесі європейської інтеграції залучені різноманітні й численні учасники – національні держави, міжнародні організації, недержавні організації, регіони, зацікавлені групи різної форми організації, що мають різні цілі та завдання і застосовують різні прийоми й методи діяльності, характеризуються різним рівнем відкритості, взаємне інформування яких унаслідок об'єктивних обставин наражається на значні труднощі.

На сучасному рівні євроінтеграції комунікації охоплюють не лише формалізовані зв'язки держав та інституцій ЄС. Дедалі більшу роль відіграють неформальні відносини, а у визначенні вектора європейського будівництва важлива роль належить ідейним дискусіям, які формують уявлення і політичної еліти та опосередковано – з допомогою засобів масової інформації й пропагандистських кампаній – безпосередній життєво-побутовий досвід спілкування в межах «великої Європи» пересічних громадян.

¹¹ Інформаційно-аналітичні матеріали до засідання підсумкової колегії Міністерства освіти і науки „Мета реформ у вищій школі – якість і доступність освіти”: Мін-во осв. і науки України. – К., 2009.

¹² Табачник Д.В. «Утиный суп» по-українски: Беседи с украинским политикумом: діалоги с глухими. –3-е изд. доп. / Худож. –оформитель В.А.Мурлыкин. – Харьков: Фолио, 2008. – 543 с.

¹³ Вакарчук І. Принципи державно-громадського управління освітою: тези виступу міністра на засіданні Спільки ректорів України 15 травня 2009 р. / І. Вакарчук // Освіта: Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик. – 2009. – 13-20 трав. – №19-20.; Університетська наука – гарант високоінтелектуального і високотехнологічного майбутнього України: тези доповіді міністра освіти і науки України на Раді проректорів з наукової роботи 15 травня 2009 р. // Освіта: Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик. – 2009. – 13-20 трав. – № 19-20.

¹⁴ Луговий В.І. Реалізація принципів і пріоритетів Болонського процесу у вищій школі України: час дискусій і час дій / В.І. Луговий // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2009. – №1(62).

¹⁵ Таланова Ж.В. Взаємозв'язок підготовки кадрів вищої кваліфікації і дослідницько-інноваційного потенціалу в регіонах України та країнах ОЕСР: статистично-кореляційний і порівняльний аналіз / Ж.В. Таланова // Вища освіта України. – 2009. – № 1.; Ліценціатно-докторський цикл у цілісній вищій освіті Фінляндії // Вища освіта України. – Додаток 3, т.І (8) – 2008.

Сьогодні, як зазначають фахівці, Україна декларує свій європейський вибір та зорієнтованість на європейську інтеграцію, маючи розмиту європейську ідентичність. Теза про європейськість України сприймається як елемент агітаційної риторики. Громадянський консенсус в Україні досягається швидше не безумовною європейською самоідентифікацією суспільства, а його запереченням азійської ідентифікації. Отже, в європейській ідентичності українців зараз домінантним є лише географічний елемент.

У таких умовах важливим інструментом формування сприятливого ставлення до європейської інтеграції, європейських інституцій та загальноєвропейської політики, *позиціонування євроінтеграційного процесу й підтримки його іміджу можуть і повинні стати комунікації з нашими сусідами, які вже зробили крок у напрямі євроінтеграції.*

Відомо, що докорінні зміни в системі освіти визначаються стратегією випереджального інноваційного розвитку і відбуваються в контексті європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні загальнолюдські цінності. Сьогодні в Україні в цьому напрямі здійснюють практичні заходи щодо широкого впровадження в освітню галузь принципів Болонського процесу.

Розвиток науки – це зміна парадигм, методів, стереотипів мислення. Перехід від однієї парадигми до іншої не піддається логічному опису, бо кожна з них відкидає попередню і несе принципово новий результат дослідження, який не можна логічно вивести з відомих теорій. Складність, багатогранність і міждисциплінарний статус будь-якої наукової проблеми приводять до необхідності її вивчення у системі координат, що задається різними рівнями методології науки. *Можна виділити такі основні функції, які вона виконує:*

- спрямовує, передбачає особливий шлях, на якому досягається певна науково-дослідницька мета;
- забезпечує всебічність отримання інформації щодо процесу чи явища, що вивчається;

- створює систему наукової інформації, яка базується на об'єктивних фактах, і логіко-аналітичний інструмент наукового пізнання.

Відносно новим загальнонауковим методом є інформаційний підхід, суть якого полягає в тому, що при вивченні будь-якого об'єкта, процесу чи явища в природі чи суспільстві перш за все виявляються найхарактерніші для нього інформаційні аспекти. В основі інформаційного підходу лежить принцип інформаційності, згідно з яким:

- інформація є універсальною, фундаментальною категорією;
- інформація є носієм змісту всіх процесів, що відбуваються в природі та суспільстві;
- всі існуючі в природі та суспільстві взаємозв'язки мають інформаційний характер.

Відомо, що передова наука, тобто наука, що розвивається в університетах і допомагає залучати і впроваджувати інновації, є найбільш ефективною у справі розв'язання парадигми «суспільство – наука». Саме так забезпечується принцип єдності науки і навчального процесу, де наука є локомотивом.

Важливим принципом науково-навчальної складової освіти є принцип «мобільності викладацького складу, студентів та випускників вузів».

Але серед найбільших перешкод на шляху до забезпечення мобільності залишаються проблеми імміграції, недостатнє знання іноземних мов, недостатнє фінансування проблеми соціального характеру та інше.

Саме тому освітня діяльність в Україні потребує реформування.

Відомо, що методика дослідження – це система правил використання методів, прийомів та операцій. У науковому дослідженні часто застосовують метод критичного аналізу наукової і методичної літератури, практич-

ного досвіду, як того потребує рівень методики і техніки дослідження. У подальшій роботі широко використовуються також такі методи, як: *спостереження, бесіда, анкетування, рейтинг, моделювання, контент-аналіз, експеримент та ін.*¹⁶

Більшість методів досліджень використовують у практичній роботі і науковці НН Інституту євроінтеграційних досліджень, який є структурним підрозділом ЗақДУ. Його основним завданням є *дослідження базових геостратегічних орієнтирів України, стану реалізації євроінтеграційних пріоритетів держави.*

Центральне місце в роботі Інституту займають дослідження актуальних проблем європейської та євроатлантичної інтеграції України на основі моніторингу проблематики в Закарпатті, її узагальнення; обговорення на міжнародних науково-практичних конференціях, «круглих столах» та семінарах науковців і студентів ЗақДУ. Головним завданням наукових досліджень на перспективу Інститут вважає дослідження тем: *«Актуальні проблеми зовнішньої політики України в глобальному вимірі сучасності», «Геополітика України: історія і сучасність», «Євроінтеграція: український вимір»; «Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України».*

Навчально-наукова діяльність здійснюється шляхом *наукової розробки навчальних, навчально-методичних посібників і підручників* з актуальних проблем євроінтеграційного зовнішньополітичного курсу держави, дослідження актуальних проблем і стратегічних пріоритетів, інтеграційних процесів; геополітики і геостратегії та національної безпеки України в умовах глобалізації на сучасному етапі.

Для виконання основних завдань Інститут координує свою діяльність і співпрацює на основі двосторонніх договорів з:

¹⁶ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.refine.org.ua/pageid-4859-1.html>. – Методологія та методи наукового дослідження.

-
- Департаментами Міністерства закордонних справ України;
 - Національною академією державного управління при Президентові України;
 - Закарпатською державною обласною адміністрацією та Закарпатською обласною радою;
 - Управлінням міграційної служби Державного комітету України у справах національностей та міграції.

У 2007-2009 рр. Інститут виходив переможцем конкурсів наукових проєктів, що їх оголошувало Міністерство освіти і науки України на виконання науково-дослідних робіт з реалізації загальнодержавних організаційно-аналітичних та науково-методологічних заходів інтеграції України в європейську спільноту, зокрема в ЄС.

Є підстави стверджувати, що завдяки виконанню Інститутом наукових проєктів у 2007 – 2009 роках і залученню широкого кола викладачів, студентів, магістрів, аспірантів, працівників обласної та районних державних адміністрацій, до підготовки і проведення наукових конференцій та «круглих столів» – у навчальних закладах Закарпаття, а також серед громадськості – розпочато практичну роботу з інформування з питань, пов'язаних із реалізацією євроінтеграційного курсу держави, а також вивчення громадської думки, опрацьовуються різноманітні засоби та методи підготовки й доведення зазначеної інформації до пересічних громадян.¹⁷

Надзвичайно важливим, на наш погляд, є те, що Вчена рада Закарпатського державного університету і *Рада ректорів вищих навчальних закладів Закарпаття*, заслухавши звіт про результати виконання проєкту, *прийняли рішення рекомендувати обласному управлінню освіти та науки впровадити у навчальний процес учбових закладів на регіональному рівні результати проєкту* – викладання

¹⁷ І.Артёмов «Ставлення населення Закарпатського регіону до перспектив вступу України в ЄС і НАТО: інформаційно-аналітичні матеріали» / І.Артёмов, О.Руденко // Україна-НАТО: Науковий журнал НВЦ «Євроатлантик-інформ». – К.: ТОВ «Вістка», 2009. – №1 (26). – С.63-80.

спецкурсів за навчальними посібниками, розробленими у процесі його реалізації.

Інститутом було започатковано серію видань «*Євроінтеграція: український вимір*». Загалом у цій серії видано 12 навчальних та 3 навчально-методичних посібники і 5 збірників наукових праць з актуальних проблем європейської та євроатлантичної інтеграції України. Про належний науковий рівень посібників свідчить те, що дев'ять з них отримали гриф «*Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів*». Зокрема, це підручники:

1. Державне управління в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України: історія, теорія, методологія (Моніторинг наукових досліджень і розробок): навчальний посібник / За заг. ред. В.Д. Бондаренка, Ф.Г. Ващука. – Ужгород: Ліра, 2007. – 343 с.

Навчальний посібник містить тематичний огляд і аналіз наукових досліджень та розробок, присвячених питанням розвитку системи державного управління в Україні у контексті адаптації його до європейських стандартів. На підставі аналізу наукової літератури виокремлено основні аспекти європейської та євроатлантичної інтеграції щодо розвитку громадянського суспільства, доведено, що пріоритети євроатлантичної інтеграції відповідають національним інтересам України.

2. Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи: збірник наукових праць / Під загальною редакцією Ф.Г. Ващука, І.В. Артьомова та ін. – Ужгород: Ліра, 2008. – 374 с.

У збірнику вміщено наукові статті вчених, аналітиків, представників органів державної влади, присвячені актуальним проблемам реалізації євроінтеграційних та євроатлантичних прагнень України. Більшість авторів були учасниками міжнародного «круглого столу» експертів, який відбувся в м. Ужгороді в рамках реалізації НН Інститутом філософії та євроінтеграційних досліджень Закарпатського державного університету наукового проекту «Розроблення

навчально-методичного забезпечення включення питань євроатлантичної інтеграції до програм підготовки фахівців у вищих навчальних закладах за спеціальністю “Міжнародні відносини” з виданням посібників, збірників нормативно-правових актів, методичних розробок і пілотне впровадження результатів проекту на регіональному рівні”. Висвітлюються питання практичної реалізації завдань, сформульованих у Цільовому Плані “Україна-НАТО” на 2008 рік.

Видання розраховане на науковців, студентів, працівників органів державної влади і місцевого самоврядування, які займаються проблемами реалізації завдань євроінтеграційного та євроатлантичного вибору України.

3. Механізми регулювання інтеграційних процесів в Україні: навчальний посібник / І.В. Артьомов, В.Д. Бакуменко, В.Д. Бондаренко, С.В. Бутівченко, О.М. Ващук, Д.В. Вітер, В.В. Гоблик, Л.І. Загайнова, О.М. Казакевич, Ю.Г. Кальнищ, В.М. Козаков, І.В. Козюра, З.І. Логвін, О.М. Руденко, Л.В. Тимчук. – Ужгород: Ліра, 2008. – 465 с.

У навчальному посібнику узагальнено основні напрями науково-теоретичних і практичних пошуків у сфері розробки та впровадження дієвих механізмів інтеграції, окреслено головні пріоритети інтеграції та розглянуто її механізми, на основі чого запроваджено певне методологічне підґрунтя для подальшої розробки практичних методів оцінки їх ефективності. Окрему увагу приділено особливостям розробки та впровадження конкретних, специфічних механізмів інтеграції, що виконують відповідні регулятивні функції.

Посібник розрахований на науковців, викладачів, аспірантів, студентів при вивченні нормативних дисциплін з державного управління, публічної політики, аналізу політики та європейських справ; на працівників органів державної влади та управління, які здійснюють діяльність у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України. Він може бути використаний у галузі державного управління політичними, науково-технічними, економічними, оборонними та соціальними процесами, науково-методичного забезпечення професійного навчання державних службовців.

4. Міжнародна інтеграція: навчальний посібник /І.В. Артёмов, В.Д. Бакуменко, О.М. Ващук, Д.В. Вітер, С.І. Вировий, В.В. Гоблик, І.М. Забара, Л.І. Загайнова, Г.М. Казакевич, О.М. Казакевич, Ю.Г. Кальниш, І.В. Козюра, С.А.Криворучко, З.І.Логвін, О.В.Манойленко, І.В. Рейтерович, О.М. Руденко, О.М. Рудік, С.О. Телешун, О.Р. Тигаренко, І.В. Шкурат, О.М. Шушпанніков. – Ужгород: Ліра, 2008. – 387 с.

У навчальному посібнику зібрані і впорядковані терміни та поняття, що висвітлюють сутність і специфіку процесів міжнародної інтеграції, глобалізації, розкривають зміст основних інституцій, пов'язаних з інтеграційними процесами, міжнародних організацій тощо. Терміни і поняття, представлені у посібнику, адаптовано до навчального процесу з урахуванням методики викладання дисциплін з державного управління та міжнародних відносин.

Посібник розрахований на науковців, викладачів, аспірантів, слухачів, студентів, всіх, хто цікавиться питаннями європейської та євроатлантичної інтеграції України, міжнародного співробітництва в сфері економіки, безпеки, військового будівництва, соціального розвитку тощо.

5. Нормативно-правове забезпечення стратегічного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію: навчальний посібник-хрестоматія. У 2 частинах / Уклад. і коментарі: І.В. Артёмов, Д.В. Вітер, Л.І. Загайнова, О.М. Казакевич, О.М. Руденко. – Ужгород: Ліра, 2007. – Ч.І. – 452 с.

6. Нормативно-правове забезпечення стратегічного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію: навчальний посібник-хрестоматія. У 2 частинах / Уклад. і коментарі: І.В. Артёмов, Д.В. Вітер, Л.І. Загайнова, О.М. Казакевич, О.М. Руденко. – Ужгород: Ліра, 2007. – Ч.ІІ. – 346 с.

Хрестоматія доповнює та ілюструє основні положення навчальних посібників серії "Євроінтеграція: український вимір", започаткованої навчально-науковим Інститутом філософії та євроінтеграційних досліджень Закарпатського державного університету. Видання містить тексти законів

України, нормативні акти з питань правового забезпечення та регулювання процесів європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Для студентів спеціальностей “державне управління”, “міжнародні відносини” вищих навчальних закладів, державних службовців та всіх, хто цікавиться проблемами європейської та євроатлантичної інтеграції України.

7. І.В.Артёмов. Український вимір європейської та євроатлантичної інтеграції: навчальний посібник: У 2-х кн. – Кн.1. Україна – Європейський Союз. – Ужгород: Ліра, 2008. – 476 с.

Пропоноване видання – один з небагатьох навчальних посібників, присвячених проблематиці європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Посібник підготовлено в ході реалізації Інститутом філософії та євроінтеграційних досліджень Закарпатського державного університету наукового проекту на замовлення Міністерства освіти і науки України, зважаючи на недостатню ефективність роботи з інформування населення щодо проблем європейської та євроатлантичної інтеграції, підготовки фахівців, які зможуть відстоювати інтереси держави на всіх етапах євроінтеграційного поступу.

У першій книзі посібника – «Україна – Європейський Союз» розкриваються передумови вибору Україною курсу до єдиної Європи, дається аналіз сучасного стану проблем і механізмів реалізації зазначеного вибору, простежуються його основні етапи.

Для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю “Міжнародні відносини”, викладачів, службовців, які займаються реалізацією державної політики європейської та євроатлантичної інтеграції України.

8. І.В.Артёмов. Український вимір європейської та євроатлантичної інтеграції: навчальний посібник: У 2-х кн. – Ужгород: Ліра, 2008. – 370 с.

Друга книга навчального посібника «Український вимір європейської та євроатлантичної інтеграції» присвячена розкриттю проблем і перспектив реалізації євроатлантичних намірів України. Висвітлено передумови вибору Укра-

їною євроатлантичного курсу, дано аналіз сучасного стану проблем і механізмів його реалізації.

9. Інститути ЄС і НАТО. Глосарій основних термінів та понять: навчальний посібник /Укладачі: І.В. Артёмов, Д.В. Вітер, О.М. Руденко. Ужгород: Ліра, 2007. – 220 с.

У довіднику, адаптованому до навчального процесу з урахуванням методики викладання дисциплін з державного управління і міжнародних відносин, зібрані та впорядковані основні терміни і поняття щодо інституцій Європейського Союзу та НАТО, міжнародних організацій, процесів європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Навчальний посібник розрахований на науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, усіх, хто цікавиться питаннями європейської та євроатлантичної інтеграції України, міжнародного співробітництва у сфері економіки, безпеки, військового будівництва, соціального розвитку тощо.

За розробку і видання навчальних посібників Інститут одержав відгуки-подяки від Секретаріату Президента України, Міністерства закордонних справ України, Національного центру з питань євроатлантичної інтеграції.

У 2009-2010 роках було започатковано всеукраїнський конкурс «Університетська книга». Для участі у конкурсі Інститутом було представлено п'ять навчальних посібників. Лауреатом всеукраїнського конкурсу видань для ВНЗ «Університетська книга – 2010» стало видання Закарпатського державного університету, підготовлене директором Інституту І.В. Артёмовим: Український вимір європейської та євроатлантичної інтеграції: навчальний посібник: У 2-х кн. – Ужгород: Ліра, 2008. – Книга 1. Україна – Європейський Союз. – 472 с.; Книга 2. Україна – НАТО. – 368 с.

За підсумками журі всеукраїнського конкурсу ЗакДУ нагороджений дипломом за друге місце у номінації «Краще навчальне видання із соціально-гуманітарних наук».

У квітні 2009 року Інститут зареєстрував у Міністерстві юстиції України періодичне друковане видання – збірник

наукових праць «Геополітика України: історія і сучасність», що виходить двічі на рік. Серед членів редакційної ради збірника Бондаренко В.Д. – доктор філософських наук, перший заступник голови ВАК України, Пахомов Ю.М. – доктор економічних наук, академік НАН України, директор Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України, Луговий В.І. – доктор педагогічних наук, професор, віце-президент АПН України, Попович В.М. – доктор юридичних наук, професор, Будкін В.С. – доктор економічних наук, професор, Перепелиця Г.М. – доктор історичних наук, професор Дипломатичної академії при МЗС України, викладачі, аспіранти та студенти. Збірнику присвоєно міжнародний стандартний номер серіальних видань ISSN, що дає можливість науковцям 130 країн знайомитись з його публікаціями.

Важливою складовою інноваційних технологій навчання є робота зі студентами, залучення їх до наукових розробок університету. У збірниках наукових праць, випущених Інститутом у 2007-2010 роках, вміщено більше 40 наукових статей кращих студентів, магістрів та аспірантів. 90 % курсових, бакалаврських та дипломних робіт студентів, виконаних під керівництвом викладачів – працівників Інституту, захищаються з оцінкою «відмінно».

Кращі наукові роботи студентів ЗақДУ з проблематики євроінтеграційного поступу України, що виконувались під науковим керівництвом к.і.н., доцента Артьомова І.В., брали участь у всеукраїнських конкурсах наукових праць. Так, у 2009 році призерами таких конкурсів стали роботи Кривенкової Руслани (І місце), Бродич Андріани (ІІ місце) та Шпільмана Богдана (ІІІ місце). У 2010 році – роботи Генник Іванни (ІІ місце) та Білак Діани (ІІІ місце).

Директор Інституту І.В. Артьомов у 2009 – 2011 рр. нагороджений почесними грамотами МОН України та почесним дипломом «За особистий творчий внесок в удосконалення змісту навчально-виховного процесу». Про те, що НН Інститут євроінтеграційних досліджень ЗақДУ активно

працює у напрямі інноваційних технологій навчання, свідчить висока оцінка діяльності Інституту організаторами виставки «Сучасна освіта в Україні – 2009». А презентація Інституту за тематикою досліджень отримала бронзову нагороду виставки.

У 2010 році Інститут знову взяв участь у конкурсному відборі проектів наукових досліджень і розробок, що виконуватимуться за рахунок видатків загального фонду державного бюджету, починаючи з 2011 року. Високі оцінки, отримав запит Інституту на виконання фундаментальної науково-дослідної роботи на тему: «Концептуальні та інституціональні засади єврорегіонального співробітництва України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів сучасності».

Наукові працівники продовжують творчі пошуки і активізують роботу з підготовки навчальних посібників і навчально-методичних комплексів нового покоління.

(Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: Монографія/ За заг. ред. Ф.Г. Ващука. – Ужгород: Закарпатський державний університет, 2011. – 560 с. – С.204-217.)